

Az ERTI 1973. évi megbízásos tevékenysége

Az intézeti Tudományos Tanács ez évi, június 5-i ülésén a megbízásos tevékenységet folytató kutatók jelentései alapján megvitatta az Erdészeti Tudományos Intézet 1973. évi megbízásos tevékenységét. E kiterjedt arányú munkásságról 35 jelentés került a Tudományos Tanács elé annak ellenére, hogy csupán azokról a témákról készült beszámoló, amelyekben a kutatóknak a megbízás teljesítése mellett kutatási eredményeket is sikerült elérniük. Tárgykörüket tekintve a jelentések az erdészeti kutatásnak majdnem teljes területét felölelik a termőhelyfeltárástól, a szaporítóanyagtermeléstől, az erdőtelepítéstől a véghasználatokig. Korunk legégetőbb követelményeinek megfelelően a beszámolók jelentős részarányát az 5. ötéves terv megalapozását szolgáló közgazdasági elemzések és az erdőgazdálkodás gépesítésében elért legújabb eredmények teszik ki, de súlyt kaptak azokban az erdőművelés, a fakészletfelmérés, az optimális választékösszetétel, az áruforgalom, a vegyszerezés, az erdővédelem, a vadkárelhárítás, a munkaegészségvédelem, de még a méhlegelők javításának, az erdők többcélú hasznosításának problémái is. Különösen figyelemre méltó, hogy egyes megbízások kapcsán — a jövő követendő irányaként — már széles területet átfogó termelési rendszerek kidolgozásának igen hasznos eredményeket hozó vizsgálatára is sor került.

A Tudományos Tanácsnak a minisztériumi szakvezetőkkel és az Erdészeti és Faipari Egyetem vezetőiből, valamint az erdő- és fagazdaságok megjelent igazgatóiból összegyűlt tagjai az ERTI 1973. évi megbízásos tevékenységéről készült jelentéseknek részletekbe menő megvitatása során valamennyien és egybehangzóan kifejezésre juttatták, hogy az intézetnek e szélesedő megbízásos tevékenységét, az abban elért eredményeket rendkívül hasznosnak ítélik és e tevékenység folytatását okvetlenül szükségesnek tartják.

A minisztériumi vezetők különösen nagyra értékelték azt a segítséget, amit az ERTI a MÉM megbízások teljesítésével az elkövetkező 5. ötéves terv kidolgozásában a minisztériumi vezetésnek nyújtott. Egyben az EFE és az EFAG-ok jelenlevő vezetőivel együtt úgy találták, hogy a megbízásos tevékenység területén elért intézeti eredmények mindegyike az erdő- és fagazdálkodás fejlesztését szolgálja.

Az EFE képviselője még annak a véleményének is hangot adott, hogy az intézet megbízásos munkáinak kutatási eredményei az egyetem majd valamennyi tanszéke számára hasznos lehet és e tanszékek érdeklődésére tarthat számot. Egyben a kutatási felszerelések még jobb kihasználása és a hasznos együttműködés kapcsolatainak további elmélyítése érdekében az EFE és az ERTI között kölcsönös megbízásokra tett javaslatot.

Az Erdő- és Fagazdaságoknak a tanácsülésen részt vett igazgatói általános érdeklődésük mellett a megbízásos tevékenységnek különösen a működési területükön hasznosítható eredményei iránt mutattak érdeklődést.

A Tudományos Tanács a megvitatásra és jóváhagyásra előterjesztett jelentéseket általában igen behatóan elemezte. A Tanács tagjai a jelentések készi-

tőihez számos kérdést intéztek, a beszámolókra sok értékes észrevételt, a további kutatásokhoz sok hasznos javaslatot tettek és a végzett munkát, az elért eredményeket igen tárgyilagosan s pozitívan értékelték. Több beszámolóval kapcsolatban a feltett kérdések és észrevételek nyomán a Tanács tagjai és a jelentést készítő kutatók között élénk s hasznos eszmecserekre került sor. A kérdésekre, észrevételekre, javaslatokra s felvetésekre kapott válaszokat a Tanács tagjai teljes mértékben kielégítőnek találták és elfogadták.

A kölcsönös megnyilatkozásokból egyértelműen kitűnt, hogy a megbízások munkák eredményeiről készült beszámolókat igen hasznos volt a Tudományos Tanács tekintélyes fóruma elé bocsátani. E fórum előtt a mélyreható tanácskozás alapján világossá váltak a következők:

— A megbízások alapján vállalt munkák általában szervesen kapcsolódnak az ERTI-ben a 4. ötéves terv időszakában megvalósítandó kutatási feladatterv kutatói tevékenységéhez.

— Annak ellenére, hogy e megbízások az amúgy is erősen megterhelt kutatógárdát még nagyobb mértékben igénybe veszik, mégis a tématervi kutatások megoldását segítik elő.

— A látszólagos ellentmondás azonnal megdől, ha figyelembe vesszük, hogy a megbízások nagymértékben javítják a kutatás és a gyakorlat nélkülözhetetlen kapcsolatát.

— A szoros kapcsolat révén egyrészt a kutatás jobban, a további kutatásokra ösztönzőbben ismeri meg a gyakorlat igényeit, másrészt e kapcsolat biztosítja és jelentősen meggyorsítja a kutatási eredmények gyakorlati bevezetését, elterjesztését, az esetleges hibák gyors felismerését, kiküszöbölését, a bevezetett új technológiák további tökéletesítését.

— A megbízások munkákból befolyó pénzüsszegek nélkülözhetetlenül bővíti a kutatás pénzügyi kereteit; további bizonyító vizsgálatok elvégzését, hiányzó műszerek, kutatási segédeszközök beszerzését teszik lehetővé; növelik az intézet fejlesztésére fordítható alapokat és az abból képezhető jutalmak is gyümölcsözően serkentik a kutatómunkát.

A Tudományos Tanács a fentieket értékelve, az ERTI kutatóinak ez irányú tevékenységéért elismerését kifejezve, az eredmények publikálását és gyakorlati hasznosítását ajánlva teljes egyetértésben elfogadta a megbízások munkákról készült következő beszámolókat:

Szász—Dér földi—Burján: Fenyő, Ny, T, Cs, A, B, Gy és egyéb keménylombos faállományokból termelhető optimális választékösszetétel. (A jelentés egységes méretcsoport táblázatokat ad bruttó vastagfára vonatkoztatva a nagyfatömegű országos tervezéshez.)

Lengyel—Pagony: Fenyvesek egészségi állapotának vizsgálata. (A jelentés alapul szolgál a károk és károsítók által okozott értékcsökkenés áttekintéséhez, a különböző egészségi állapotú törzsekből termelhető választékok értékének meghatározásához.)

Pagony—Lengyel: Kemizálás lehetőségei az erdővédelemben. (A vegyszeres beavatkozások szükségességét az erdők funkciók szerinti kategorizálása szerint javasolja eldönteni és megadja a védekezés technológiáját, költségét, várható hatását.)

Szepesi L.: Erdőfelújítási munkákhoz készített talajművelő berendezés műszaki, szilárdsági, energetikai és gyártástechnológiai bírálata. (Ismerteti a mélylazító funkcionális vizsgálatának eredményeit, üzemi használatának tapasztalatait és gyártástechnológiai elemzését.)

Szepesi L.: A Djatel—1 és a Djatel—2 döntő-rakásológépek vizsgálata. (Részletesen foglalkozik a vizsgált gépek technológiájával, műszaki, kezelési és karbantartási jellemzőinek kifejtésével, teljesítményével és használhatóságával.)

Jérôme R.: Jövőtermesztés jövedelmezőségi számítása. (A gazdálkodást a szükségletkielégítés szempontjából informálja, segíti a vágáskorok, a kitermelésre ke-

- rülő faanyag műszaki felhasználhatóságánk az Ef, Ff és Lf műszaki értékének meghatározását.)
- Kiss L.:** A laskagomba-értékesítés és oltóanyag-termelés. (A kutatás eredményeképpen a laskagomba-termesztéshez az ERTI-től oltóanyag rendelhető.)
- Kassai L.:** A hazai nyolc fenyőtermelő EFAG 1971. évi fenyő áruforgalmának megállapítása. (A fenyőáru-gazdálkodás optimalizálása érdekében tárja fel a vizsgált EFAG-ok 1971. évi fenyő áruszerkezetét és a hasznosítható következtetéseket.)
- Danszky—Szilágyi:** Kemizálás lehetőségei az erdőművelésben. (A vegyszerek alkalmazásának lehetőségeiről, módjairól, költségeiről, jelenlegi helyzetéről és jövőjéről tájékoztat.)
- Ilyés—Ulreich:** Vállalati ötéves tervezési rendszer kidolgozása. (A vállalati és országos szintű tervezés metodikájának kidolgozása mellett, a tervezés megalapozásához mutatószámrendszert és a tervezéshez új tervnyomtatványokat, tervezési segédlapokat ad a jelentés. Ez utóbbi lehetőséget nyújt a szolgáltatások tételes felsorolására, a munkabérek és eszközököltségek kimunkálására.)
- Solymos R.:** A nevelővágások gépesítését elősegítő erdőnevelési technológia kidolgozása erdefenyő állományokra. (Címének megfelelően a jelentés új irányelveket és technológiát javasol a nevelővágások gépesítésének megkönnyítésére.)
- Ilyés B.:** Az erdőgazdaságok állóeszközeinek műszaki elhasználódása. (A jelentés az állóeszközök állapotát jellemző ökonómiai mutatószámokkal feltárja az erdőgazdasági állóeszközök elhasználódásának mai helyzetét, foglalkozik a gazdaságilag optimális állóeszközök használati idő megállapításának problémakörével és elemzi az értékcsökkenési leírás felemelésének hatását a vállalati eredményre, a részesedési, fejlesztési alapokra és a költségvetési befizetések volumenére.)
- Vilcsek J.:** Burkolt-gyökerű nagycseteme nevelés és a nagycsetemés gépi ültetés technológiájának és eszközeinek kialakítása.
Munka- és eszköztakarékos erdőfelújítási technológiák és gépek kialakítása.
Burkolt hosszúgyökerű csetemeszállítás, gépi fel- és leterhelés technológiájának és eszközeinek kialakítása.
(A három jelentés a burkolt-gyökerű nagycsetemennevelés, szállítás és ültetés gépesített teljes termelési rendszerét áttekinti. Bemutatja az abban kipróbált gépeket, eszközöket, technológiákat, a várható teljesítményeket, eredményeket, a költségvetéseket és a munkaeöngénynt.)
- Ulreich J.:** A jövedelemarányok és a bővített újratermelés feltételeinek összefüggése. (Az 5. ötéves terv megalapozásához az erdőgazdaságok 1970—72 közötti mérleg- és statisztikai adatainak feldolgozásával elemzi az erdőgazdaságok termelési volumenének, jövedelmezőségének, a személyi jövedelmeknek alakulását, a fejlesztési források s az önfinanszírozás összefüggéseit és javaslatokat tesz a vállalati bér- és jövedelmezésabályozási rendszer továbbfejlesztésére.)
- Ilyés—Ulreich:** A vállalati elemzési rendszer kidolgozása. (A beszámoló az 5. ötéves terv előkészítéséhez a MÉM Közgazdasági Főosztálya, az FKI és az ERTI közösen kidolgozott elemzési rendszerét, az ehhez készített adat-, munka- és árértékelő-lapokat, a segédlapokat s azok használatát ismerteti.)
- Ulreich J.:** A termelőerők fejlődése és a munkaerő alakulása közötti összefüggések. (A tanulmány az 5. ötéves tervidőszak megalapozását az erdőgazdasági munkaerőszükséglet felmérésével, előrejelzésével segíti és levezeti a várható létszám munkabérszükségletének a vállalati jövedelemre gyakorolt hatását.)
- Márkus L.:** A fakitermelés jövedelmezőségének küszöbértékei. (Ugyancsak az 5. ötéves terv megalapozásához a jelentés megállapítja uralkodó fafajok szerint a ráfizetéses osztályok határait, az egyes jövedelmezőségi osztályok területét, fatömegét, várható nyereségét, veszteségét a véghasználatokra vonatkoztatva és alapot nyújt a jövedelmezőségi osztályozás továbbfejlesztésére.)
- Márkus L.:** A fatermékek árformáinak felülvizsgálata. (Felméri az árbevételek egy évi alakulását és az értékesítési árak átlagát és megállapítja a felmérések rendszeres ismétlésének szükségességét.)
- Ilyés B.:** Primér fatermékekre 1972. évi adatok alapján vállalati utókalkuláció elvégzése. (Tartalmazza a Tanulmányi Erdőgazdaság primér fatermékeinek éves utókalkulációját és a szerzett tapasztalatokkal hozzájárul egy országos szintű vizsgálatokra is alkalmas utókalkuláció metodikájának továbbfejlesztéséhez.)
- Szász T.:** Az 5. ötéves terv fahasználati technikai és technológiai fejlesztése. (A tervtanulmány rendszerbe foglalja azokat a munkarendszereket és rendszeren belüli munkaszervezeti változatokat, amelyek alkalmazását az ERTI az 5. ötéves tervben javasolja.)

- Szász T.:** A fakitermelés balesetveszélyes és egészségi ártalmat okozó munkaeszköz-zeinek megállapítása. (A jelentésből áttekintést kapunk az erdőgazdaságban 1968—69—70-ben a fakitermelési üzemágban bekövetkezett balesetek statisztikájának összesített adatairól, a munkaműveletek és a munkaeszközök kapcsolattartó és munkaeszközönként a balesetelhárításra tett konkrét javaslatokról.)
- Grósz Zs.—Ujváriné:** A fenyőfélék főbb papíripari mutatóinak (extrakt, lignintartalom és térfogsúly) vizsgálata. (Az egyes fafajok főbb papíripari mutatóit áttekintő táblázatba foglalva mutatja be és levonja a termelésben hasznosítható konklúziókat.)
- Dala L.:** Erdei tornapálya. (Tartalmazza a Kékesi Állami Szanatórium részére létesítendő erdei tornapálya teljes tervdokumentációját és részletes műszaki leírását.)
- Pagony H.:** Erdővédelmi Szakfelügyelet. (Elősegíti az erdővédelmi kutatásban elért eredmények üzemi méretű gyakorlati bevezetését, megismerteti a cserebogár és a tömegszaporodásra hajlamos lepkefajok ellen legjobban bevált helikopteres és az aeroszolos védekezés alkalmazását.)
- Pagony H.:** Gyantászás minőségrontó hatása. (Ismerteti a gyantászás befolyását a törzsek víztartalmára s egészségi állapotára és a gyantászott feketefenyő rönkök minőségi romlásának alakulását.)
- Járó Z.:** Szaporítóanyag mérleg és a szaporítóanyag termelés fejlesztése. (A szaporítóanyag termelés helyzetének felmérése alapján olyan koncepciót dolgoz ki, amely megadja a szaporítóanyag termelés fejlesztésének irányelveit az ötéves termidőszakra.)
- Járó Z.:** Erdősítés előtti termőhelyfeltárás. (Összefogja a megbízásos termőhelyfeltárás eredményeit, amelyekkel biztosítják a népgazdaság számára a helyes fajmegválasztást, illetve kiküszöbölik a fásításra alkalmatlan termőhelyű területek költséges és eredménytelen erdősítését.)
- Járó Z.:** Nyárállományok adatfelvétele és távlati prognózis készítése. (Összefoglalja az országos nyár adatfelvétel során a magyar nyárfatermesztés tervezéséhez és irányításához kidolgozott — nemzetközileg is egyedülálló — alapokat, amelyen még egyetlen más fajaj természetéhez sem áll rendelkezésünkre.)
- Szepesi—Szász:** Fagazdasági gépek munkavédelmi minősítése. (14 gép 1973-ban elévített munkavédelmi minősítésének eredményeit részletezi.)
- Szász—Nagy:** Motorfűrészkézeltők munkaegészségvédelmi vizsgálata. (Közli a vizsgálat eredményeit és javaslatokat tesz az észlelt egészségi ártalmak megelőzésére.)
- Solymos R.:** Az erdeifenyő állományok fakészletének megoszlása mellmagassági átmérő osztályok szerint. (Bemutatja az erdeifenyő fatermési táblákhoz elkészült, a mellmagassági átmérőosztályok megoszlását tartalmazó táblázatokat.)
- Keresztesi B.:** Erdei méhlegelők javítása. (Összegezi az erdei méhlegelők javítására végzett kísérleteknek rövidesen könyvben is kiadásra kerülő eredményeit.)
- Hauer L.:** Vadkárelhárítási kísérletek és szaktanácsadás. (Ismerteti az erdei vadkárelhárításban legjobban bevált védőanyagokat, a védekezés módszereit, technológiáját, költségtényezőit, hatását és az ezzel összekapcsolt rendszeres szaktanácsadás eredményességét.)

A csupán igen szűk „dióhéjban” ismertetet megbízásos munkák eredményeit hasznosítani kívánók az ERTI-t vagy a fenti beszámolókat készítő kutatókat közvetlenül megkereshetik.

A kutatási eredmények felhasználásából eredő vállalati és népgazdasági haszon mellett, az eredmények hasznosítása iránti érdeklődés, valamint a Tudományos Tanácsnak e munkákért kifejezésre juttatott jóleső erkölcsi elismerése intézetünket és kutatóit a további munkában segíti és újabb eredmények elérésére sarkallja.

Dr. Hauer Lajos

A Tudományos Minősítő Bizottság folyó évi június 6-án tartotta dr. Sali Emil „A magyarországi erdők élőfakészletének vizsgálata” c. doktori disszertációjának nyilvános vitáját. Az értekezés a magyarországi erdők élőfakészletében a felszabadulás óta eddig bekövetkezett és az ezredfordulóig várható változásokat és azok okait, körülményeit tárgyalta.

A Tudományos Minősítő Bizottság a jelöltet az 1974. június 26-án tartott ülésén a *mezőgazdasági tudományok (erdészet) doktorává* nyilvánította.